

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יום ב' דחג השבועות, ה'תשכ"ז

חלק ד – יו"ל לש"פ קרח, כ"ג סיון, ה'תשע"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק רביעי ואחרון מהתוועדות יום ב' דחג השבועות ה'תשכ"ז, הנחה בלתי מוגה – (חלק הקודמים י"ל בשבועות הקודמים).

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש – מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

טו"ב סיון, ה'תשנ"א (ופרצת),
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

לא. יש עוד נקודה משותפת בכל ג' הענינים הנ"ל שבחג השבועות²⁴⁴: בנוגע למשה רבינו — שהתורה נקראת על שמו³⁶, כמ"ש³⁷ זכרו תורת משה עבדי" — רעיא מהימנא²⁴⁵, מצינו שאע"פ ש"הי' מתוקן"²⁴⁶ להיות רועה ישראל, מ"מ, "לא בחנו הקב"ה אלא בצאן", כמסופר במדרש²⁴⁷: "כשהי' מרע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו. . הרכיבו על כתיפו והי' מהלך, אמר הקב"ה, יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חייך אתה תרעה צאני ישראל", היינו, שראוי הוא להיות רועה ישראל לכל הדורות.

וכן מצינו בדוד המלך: "בדק (הקב"ה) לדוד בצאן ומצאו רועה יפה. . אמר הקב"ה, מי שהוא יודע לרעות הצאן איש לפי כחו יבא וירעה בעמי"²⁴⁷, וזו היתה הכנה להיות אח"כ רועה ישראל — כלשון המדרש²⁴⁸: "דוד רוען של ישראל, אתה תרעה את עמי ישראל"²⁴⁹, ומי הוא רועה של דוד, הקב"ה, שנאמר²⁵⁰ ה' רועי לא אחסר" — באופן נצחי, "דוד מלך ישראל חי וקיים"⁵⁵.

ועד"ז בנוגע לבעש"ט, שהתחלת עבודתו היתה בתור "עוזר" למלמד תינוקות²⁵¹, וזו היתה הכנה להמשך עבודתו לעורר את כל עם ישראל — כמשל הידוע²⁵² מאדם שמעוררים מעלפון גשמי ע"י הקריאה בשמו, ודוגמתו היא הקריאה בשם ישראל — שמו של הבעש"ט — שעל ידה התעורר כללות עם ישראל, מילדים קטנים עד לגדולים שבדורו. ובאופן כזה היתה גם הנהגת הנשיאים שלאחריו, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר — לאחד את כל עם ישראל, הגדולים עם הקטנים.

לב. יש עוד נקודה משותפת בין הענין דמ"ת לגילוי פנימיות התורה — ששניהם פועלים קיום וחיות:

ובהקדים — שרואים במוחש, ששכל דבר זקוק לנשמה שתתן בו חיות, וכמו גוף האדם, שכדי שתהי' בו חיות צריכה להיות בו נשמה, וכאשר הגוף הוא במצב קשה רח"ל, יש צורך לעורר את הנשמה שתהי' בגילוי יותר, וכאשר "כלו כל הקיצין" ועדיין לא בא, אזי לוחשים בשמו כו'.

ובכן:

(244) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 250 ואילך.	(249) שמואל-ב ה, ב.
(245) ראה תניא רפמ"ב.	(250) תהלים כג, א.
(246) שמו"ר פ"ב, ד.	(251) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)
(247) שם, ב.	בהוספות סרפ"ח ואילך. וש"נ.
(248) יל"ש תהלים רמז תרצ.	(252) ראה שם סתי"ח. וש"נ.

מ"ת פועל קיום שמים וארץ, כדרשת רז"ל²⁵³ "מאי דכתיב²⁵⁴ ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, ה"א יתירה (הששי המיוחד .. ו' בסיון שניתנה בו תורה) .. שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו כו", ועז"נ²⁵⁵ "ארץ יראה ושקטה", "בתחילה יראה ולבסוף שקטה".

ועד"ז בנוגע לפנימיות התורה — הפנימיות של כל חלקי התורה — שממשיכה בכל חלקי התורה חיות נעלית יותר באופן אחר לגמרי, בדוגמת המשכת החיות מבחי' היחידה בכל הבחי' דנפש רוח נשמה וחי', ועד"ז בנוגע לפנימיות התורה, שהיא כנגד בחי' היחידה, שעל ידה נמשך תוספת חיות בכל חלקי פרד"ס שבתורה שהם כנגד נרנ"ח²⁵⁶.

וזהו גם הטעם הפנימי לכך שרבותינו נשיאינו היו נוהגים לומר בחג השבועות מאמרים עמוקים ביותר,

— מלבד הטעם הפשוט, לפי שלקראת חג השבועות היו מגיעים הרבנים, מורי-צדק, שלא היו יכולים לבוא לשאר הימים טובים. ולכן היו קורין לחג השבועות בשם: "חג המצו"ת", החג שבו היו מגיעים ה"מורי-צדק"²⁵⁷ —

כי, פנימיות התורה פועלת תוספת חיות בכל חלקי התורה, כך, שגם החיות של נגלה דתורה היא מפנימיות התורה, ולכן, בחג השבועות, זמן מ"ת, הי' צ"ל הגילוי דפנימיות התורה ע"י אמירת מאמרים עמוקים ביותר, כדי שעי"ז יתוסף חיות בכל חלקי התורה.

וכמדובר פעם בארוכה²⁵⁸ שבשעת מ"ת הי' בגילוי רק פנימיות התורה, ואילו נגלה דתורה הי' ברמז ובנסתר — שהרי בשעת מ"ת ראו בגילוי מעשה מרכבה²⁵⁹, שזהו פנימיות התורה, ואילו כל גליא דתורה היתה ברמז בעשה"ד (כידוע שבכל א' מעשה"ד מרומזים כו"כ מצוות ששייכים לדיבור זה)²⁶⁰.

לג. ענין זה קשור גם עם ה"כינוס תורה" — כנגלה דתורה — שנוהגים לערוך למחרת חג השבועות, זמן מ"ת, — וכן למחרת שמחת-תורה, שגם הוא קשור עם "יום חתונתו,

(253) שבת פח, א (ובפרש"י).
 (254) בראשית א, לא.
 (255) תהלים עו, ט.
 (256) ראה בארוכה קונטרס ענינה של ב. וש"נ.
 (257) ראה גם תו"מ — רשימת היומן ע' יתרו כ, יג.
 (258) שיחת יום ב' דחה"ש תשי"ג סמ"ה (תו"מ ח"ח ס"ע 240 ואילך). וש"נ.
 (259) ראה תנחומא צו יב. שמור"ד פכ"ט, ב. וש"נ.
 (260) ראה פרש"י משפטים כד, יב. בעה"ט תורת החסידות (.) וש"נ.
 רה. וש"נ.

זה מתן תורה²⁶¹ (שבתש"ר), "ויהי כ"פ, שניתנו בו לוחות האחרונות"²⁶² (נוסף על "יום חתונתו בסיני"²⁶³) —

שהכוונה בזה היא — שע"ז יתוסף חיות בלימוד התורה, נגלה וחסידות, על כל השנה, כך, שיהי' זה מעמד ומצב של נשמה בגוף, שבצירוף שניהם יחד נעשה דבר שלם.

ובתור השתתפות בהכינוס — יש לבאר הנהגה מסויימת שנוגעת במיוחד למצב ההוה בארצנו הקדושה.

לד. ובהקדם המדובר בא' ההתוועדויות לאחרונה²⁶⁴, שכל אחד יכול לעזור למצב זה — ע"י ענינים רוחניים, שכן, אף שמצד ענינים גשמיים ישנו הפסק המקום, הרי בנוגע לענינים רוחניים אין המקום מפסיק.

ובפרטיות יותר — הנה בענינים רוחניים גופא יש ענינים שיכולים להעלים ולהסתיר עליהם, אבל בעניני תומ"צ לא שייך שום הפסק, כך, שע"י קיום התומ"צ במקום אחד יכולים לפעול על בני"ש שנמצאים במקום אחר.

וכידוע הפירוש הפנימי²⁶⁵ במארוז²⁶⁶ "כל ישראל ערבים זה בזה", שבנ"י הם מעורבים זב"ז ועד שנעשים כמו גוף אחד, ומובן, שכאשר ניתוסף בחלק מסויים של הגוף, אזי ניתוסף ע"ז בכל הגוף — אצל כל בני"י, כולל גם מי שעבר עבירה ח"ו, שהרי "אע"פ שחטא (ואפילו בעבירות חמורות שיש הם החיוב דיהרג ואל יעבור) ישראל הוא"²⁶⁷.

ובעניני תומ"צ גופא — ישנם ענינים פרטיים שיש להם סגולות מיוחדת לעזור ולסייע בענינים מסויימים. ולדוגמא: "חש בראשו יעסוק בתורה .. חש בגרונו יעסוק בתורה"²⁶⁸.

[ומה שרואים שעושים זאת ואין זה מועיל — הרי זה בגלל שצריכים לעסוק בחלק שבתורה השייך לראש או לגרון (כידוע שהתורה היא בבחי' ציור אדם²⁶⁹, ויש בה חלק שהוא בבחי' ראש וחלק שהוא בבחי' גרון כו'), וכאשר יודעים איזה חלק בתורה שייך לראש, או שמכוונים לחלק זה בתורה, הרי זה מועיל לבטל המיחוש שבראש כו'²⁷⁰].

ועד"ז בנוגע למצוות: יש אמנם מצוות שלא נתגלה שכן, אבל יש מצוות שנתגלה שכן ויודעים אנו את הסגולות המיוחדות שבהם.

266) סנהדרין כו, סע"ב. וש"נ.
267) שם מד, רע"א.
268) עירובין נד, א.
269) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 141. וש"נ.
270) ראה גם תר"מ חמ"א ע' 149. וש"נ.

261) תענית כו, ב (במשנה).
262) פרש"י שם.
263) יל"ש שה"ש רמז תתקפז.
264)
265) לקו"ת בהעלותך לג, ג. ובכ"מ.

ובנוגע למצב ההוה — יש מצוה מיוחדת שעוזרת ומסייעת לכל השייכים אלי' לחיות חיים שלמים הראויים לשמם, כך, שלא יהיו זקוקים לענין של חרב, וגם אם יהיו זקוקים לכך, יהי' זה באופן ש"תפול עליהם אימתה ופחד"²⁷¹, כך, שהמלחמה תהי' בקיצור.

ומצוה זו היא מצות תפילין — כדאיתא בגמרא במסכת ברכות²⁷²: "כתיב²⁷³ וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך .. אלו תפילין שבראש". ובמסכת מנחות²⁷⁴ איתא: "כל המניח תפילין מאריך ימים, שנאמר²⁷⁵ ה' עליהם (אותם שנושאים עליהם שם ה' בתפילין) יחיו".

לה. ולהעיר:

ענין זה שעל "תפילין שבראש" נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" — נאמר גם במסכת מנחות²⁷⁶, ואעפ"כ הובא ענין זה מדברי הגמרא במסכת ברכות דוקא, כדי להדגיש את ענין הברכה שנעשה ע"י הנחת תפילין, והרי ענין הברכה מודגש במסכת שנקראת בשם "ברכות", כידוע ששם ע"פ תורה מורה על תוכן הענין שנקרא בשם זה, והיינו, שזוהי מסכת שתוכנה הו"ע הברכות, וזוהי המעלה לגבי ענין זה כפי שמובא במסכת ששמה "מנחות".

ואע"פ ששתי המסכתות הם מ"תלמוד בבלי" שנקרא כן ע"ש ש"בלולה במקרא .. במשנה .. בתלמוד"²⁷⁷, מ"מ, עיקרה של מסכת מנחות הו"ע המנחות, ועיקרה של מסכת ברכות הו"ע הברכות.

וע"ד שמצינו בהלכה, שכאשר יש סתירה בין ב' מקומות בדברי אותו פוסק, יש לבדוק היכן הוא המקום העיקרי של ענין זה והיכן הובא בדרך אגב, וההלכה היא לפי הפסק באותו מקום שבו היא עיקר הסוגיא²⁷⁸.

ועד"ז בעניננו: כיון שהמכוון הוא ענין הברכה שנעשה ע"י הנחת תפילין, אזי ההכרעה בענין זה היא במסכת שעיקר ענינה הו"ע הברכות; משא"כ כשמביאים ענין זה ממסכת מנחות, אזי צריכים להתחשב גם בשאר ענינים שנאמרו במסכת זו, כמו: "סח בין תפילה לתפילה עבירה היא בידו וחוזר עלי' מערכי המלחמה"²⁷⁹.

ועוד חילוק במארז"ל הנ"ל בין מסכת ברכות למסכת מנחות —

(271) בשלח טו, טז.	(276) לה, ב. וש"נ.
(272) ו, א.	(277) סנהדרין כד, א.
(273) תבוא כח, יו"ד.	(278) ראה כללי הפוסקים וההוראה
(274) מד, סע"א ואילך (ובפרש"י).	(ירושלים תשס"ה) כלל סז. וש"נ.
(275) ישע"י לח, טז.	(279) מנחות לו, א. וש"נ.

שבמסכת מנחות מדובר אודות המעלות של מצות תפילין, ועל זה הובא שיש בתפילין גם המעלה שעי"ז מתקיים מש"נ "וראו כל עמי הארץ גו' ויראו ממך"; ואילו במסכת ברכות הובא ענין זה בנוגע למעלת בני, כהמשך דברי הגמרא: "הני תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו . . ומי¹⁸⁴ כעמך ישראל גוי אחד בארץ", ולכן, גם במאמר "וראו כל עמי הארץ . . אלו תפילין שבראש" מודגשת מעלת בני — שרק כאשר יהודי מניח תפילין אזי נפעל הענין ד"וראו ממך", משא"כ גוי שמניח תפילין אינו פועל מאומה²⁸⁰. ומצד כל הטעמים הנ"ל הובא ענין זה ממסכת ברכות דוקא — נוסף לכך שמסכת ברכות קודמת למסכת מנחות, והרי גם סדר בתורה הוא תורה²⁸¹.

לו. וכיון שבמצות תפילין ישנם ב' סגולות הנ"ל — באה ההצעה בקשר למצב ההוה, שכל יוצאי צבא בישראל יחזרו ויבדקו את התפילין שלהם, וידייקו בהנחת תפילין, ועי"ז תקויים ההבטחה "כל המניח תפילין מאריך ימים", וכן "וראו כל עמי הארץ גו' ויראו ממך".

וענין זה יפעל שלא יהי' צורך כלל במלחמה, וכפי שמצינו שאילו הי' משה יוצא למלחמה, אזי לא הי' צורך במלחמה כלל²⁸², או עכ"פ כפי שהי' ע"י יהושע, שנפלו במלחמה שלושים ושש איש בלבד²⁸³, וגם זה — רק בגלל ענין צדדי שבלבל למהלך המלחמה.

לו. אך עדיין יכולים לשאול: קיום מצוה צריך להיות בגלל שכך צוה הקב"ה — כנוסח הברכה: "אשר קדשנו במצוותיו וצווננו", ולא בגלל טעמים אחרים. וא"כ, היתכן לומר — ועוד בפהרסיא — שיניחו תפילין בשביל הסגולה של אריכות ימים, וכדי ש"כל עמי הארץ . . יראו ממך"!? אבל באמת אין זו שאלה, כי:

אפילו אם היו מניחים תפילין ללא אמירת הברכה "אשר קדשנו במצוותיו וצווננו", כך, שזוהי פעולה "שלא לשמה" — לא היתה שאלה בדבר, שהרי אמרו חז"ל⁷⁵ "לעולם יעסוק בתורה ומצות אע"פ שלא לשמה" (ולאחרי כן, הנה "מתוך שלא לשמה בא לשמה").

ואין לומר שבמארו"ל זה מדובר אודות "בעל מום" ("אָ קאַליקער"), שאין לו ברירה אחרת ומוכרח לקיים את המצוה באופן ד"שלא לשמה" — שהרי זה סדר העבודה אצל כאו"א, כיון שאי אפשר לבוא מיד

282) ראה לקו"ש ח"ט ס"ע 9 ואילך. וש"נ.

280) ראה גם תו"א שמות נג, ד.

283) יהושע ז, ה. וראה ב"ב קא, ב.

281) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושב"פ,

וש"נ.

כלל לשונות בתחלתו (חב, ב).

לעבודה "לשמה", שזוהי עבודה קשה, אלא בהכרח שתחילה תהי' העבודה "שלא לשמה", כפי שפוסק הרמב"ם בהלכות תשובה²⁸⁴: "הקטנים .. אין מלמדין אותן אלא .. כדי לקבל שכר, עד שתרכה דעתן ויתחכמו חכמה יתירה .. ויעבדוהו מאהבה", שזוהי "מעלת אברהם אבינו שקראו הקב"ה אוהבו"²⁸⁵ ("אברהם אוהבי"²⁸⁶).

וכפי שמאריך בזה בפירוש המשניות בפרק חלק²⁸⁷: "תבין זה המשל שאני ממשיל לך .. כי נער קטן הביא והוא אצל המלמד ללמדו תורה .. למעוט שניו וחולשת שכלו אינו מבין מעלת אותו הטוב .. ולפיכך בהכרח יצטרך המלמד .. שיזרו אותו על הלמוד בדברים שהם אהובים אצלו לקטנות שנותיו, ויאמר לו קרא ואתן לך אגוזים או תאנים .. וכשיגדיל ויחזיק שכלו ויקל בעיניו אותו הדבר שהי' אצלו נכבד מלפנים .. יאמר לו מלמדו קרא ואקח לך מנעלין יפים או בגדים חמודים .. וכאשר יהי' שלם בשכלו יותר .. יאמר לו רבו למוד פרשה זו או פרק זה ואתן לך דינר אחד או ב' דינרין .. וכשיהי' דעתו גדול .. יאמר לו רבו למוד כדי שתהי' ראש ודיין ויכבדוך בני אדם כו"; ורק בסופו של דבר יבוא לדרגא שתהי' עבודתו "לשמה" — עבודה מאהבה. ומסיים: "ידעו החכמים ז"ל שזה הענין קשה עד מאד .. לפי שאין כל בני אדם משיגין האמת עד שיהיו כמו אברהם אבינו ע"ה, ולכן התירו להמון .. לעשות המצות לתקות שכר כו".

ונמצא, שהענין ד"שלא לשמה" ישנו אצל כל אחד, ובאופן כזה צריך להיות סדר העבודה, כך, שגם בהיותו עדיין בדרגא שעבודתו אינה לשמה, נעשית עבודתו כדבעי.

וכל זה — כאמור — אפילו אם היו מניחים תפילין ללא ברכה; אבל בפועל נהוג שכאשר מניחים תפילין עם יהודי מורים לו לברך "אשר קדשנו במצוותיו וצונו", כך, שהוא אומר בפירוש שעושה זאת בגלל ציווי הקב"ה — "לשמה"; וא"כ, אף שעושה זאת גם בשביל הסגולה של אריכות ימים, וכדי ש"כל עמי הארץ .. יראו ממך", "תפול עליהם אימתה ופחד", הרי זה "שלא לשמה" יחד עם "לשמה".

ומפורש בהדיא בפירוש רש"י במסכת פסחים²⁸⁸, ש"כה"ג" — דמתכוין למצוה ולצרכו — "מצוה הוא": "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחי' בני או שאהי' בן עולם הבא, הרי זה צדיק גמור", "בדבר זה, ולא

(287) סד"ה וכת החמישית.

(288) ת, סע"א ואילך.

(284) פ"י ה"ה.

(285) שם ה"ב.

(286) ישעי' מא, ח.

אמרינן שלא לשמה עושה, אלא קיים מצות בוראו שצוהו לעשות צדקה, ומתכוין אף להנאת עצמו, שיזכה בא לעולם הבא או שיחיו בניו".

לח. ולהעיר²⁸⁹:

יש שמגיהים²⁹⁰ שצ"ל בגמרא "הרי זה צדקה גמורה". אבל, מפירוש רש"י "בדבר זה", מוכח להדיא שהגירסא הנכונה היא "הרי זה צדיק גמור", שהרי רק אז שייכת ההוספה "בדבר הזה", כמובן.

ויתירה מזה:

אם החידוש בדברי הגמרא הוא בנוגע למעשה הצדקה ("צדקה גמורה"), ולא בנוגע להאדם ("צדיק גמור") – הול"ל חידוש גדול יותר, כמ"ש בספרי²⁹¹: "מאבד סלע מתוך ידו ומצאה עני והלך ונתפרנס בה מעלה עליו הכתוב כאילו זכה", והיינו, שאפילו כאשר מצטער על איבוד הסלע, ואינו יודע שמצאה העני ונתפרנס בה, הרי זו צדקה גמורה.

ועכצ"ל, שהחידוש בסוגיא זו אינו בנוגע למעשה הצדקה, אלא בנוגע להאדם – "הרי זה צדיק גמור" (בדבר זה), ומובן, שבנוגע ל"מאבד סלע", שמצטער על זה כו', לא שייך לומר "הרי זה צדיק גמור", אפילו לא "בדבר זה"; ורק "האומר סלע זו לצדקה (שנותן מרצונו, אלא שעושה זאת) בשביל שיחי בני", אזי שייך לומר "הרי זה צדיק גמור" (בדבר זה).

לט. ועדיין יש מקום לשאלה:

הרי יכול להיות ש"האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחי בני .. הרי זה צדיק גמור", הו"ע מיוחד במצות צדקה דוקא, כי מצות צדקה היא המצוה היחידה שבה "שרי לנסויי" להקב"ה .. שנאמר²⁹² הביאו את כל המעשר אל בית האוצר .. ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די .. עד שיבלו שפתותיכם מלומר די²⁹³, ולכן אפשר לומר שבמצוה זו לא איכפת לן אם עושה זאת גם "שלא לשמה" ("בשביל שיחי בני"); משא"כ שאר מצוות צריך להיות קיומם לשמה דוקא.

אבל באמת אי אפשר לומר כן, כיון שענין זה ("האומר סלע זו לצדקה בשביל כו'") הובא בגמרא בנוגע לבדיקת חמץ, ומזה מוכח שכן הוא גם בכל המצוות.

289) מכאן עד סוסל"ט – משיחת ש"פ
 290) תצא כד, יט.
 291) מלאכי ג, יו"ד.
 292) ראה פי' ר"ח ר"ה ד, א. וראה גם
 293) תענית ט, א.
 תו"מ חכ"א ע' 269.

וכן מוכח גם מדברי התוס' ²⁹⁴: "והדתנן ²⁹⁵ אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, היינו בכה"ג שאם לא תבוא לו אותה הטובה שהוא מצפה, תוהא ומתחרט על הצדקה שעשה, אבל מי שאינו תוהא ומתחרט, ה"ז צדיק גמור", והיינו, שתוס' מקשר ענין זה עם ענינים שנאמרו בנוגע לכל המצוות.

ולכן אפשר שפיר ללמוד ממצות צדקה על מצות תפילין, שכשם שבמצות צדקה, גם כאשר נותן "בשביל שיחי' בני", כיון שבפועל נתן צדקה [וכמבואר באגה"ק ²⁹⁶ גודל מעלת "נתינת הצדקה לה' מממונו שהוא חיותו... ובפרטות אם נהנה מיגיע כפיו ²⁹⁷ שאי אפשר שלא עסק בהם פעמים רבות בבחי' נקודת פנימית הלב מעומקא דלבא כמנהג העולם בעסקיהם במו"מ וכה"ג"], "הרי זה צדיק גמור" — כך גם במצות תפילין, שגם כאשר מקיים המצוה בשביל שיאריך ימים, או בשביל לפעול על האויב "ויראו ממך", "הרי זה צדיק גמור בדבר זה", ופועל את כל הענינים שנעשים ע"י מצות תפילין.

מ. ונוסף על האמור לעיל בנוגע למקיים המצוה — הנה בנוגע למי שיכול וצריך לפעול שיהודי יקיים מצות תפילין, הרי מוטלת עליו החובה לעשות זאת בכל האופנים, כולל גם ע"י כפי' ²⁹⁸ (אם יש ביכלתו), אף שבאופן כזה אינו מניח תפילין כדי לקיים רצון הבורא, אלא כדי להיפטר מהמלקות... ואעפ"כ, גם באופן כזה צריך לפעול עליו לקיים מצות תפילין.

וכיון שכן, הרי בודאי יש להשתדל לפעול על יהודי להניח תפילין, גם עי"ז שאומרים לו שבזכות זה יאריך ימים [ובפרט שאין זה שקר ח"ו, אלא כן הוא האמת, ש"כל המניח תפילין מאריך ימים"], ואם לא עושים זאת, הרי זה בגדר "מי שיש בידו למחות ואינו מוחה כו" ²⁹⁹, כיון שכל ישראל ערבים זה בזה ²⁶⁶.

זאת ועוד: כאשר פועלים על יהודי להניח תפילין, שע"ז נעשה הענין ד"ויראו ממך" — אזי פועלים ענין של הצלה לא רק בנוגע אליו, אלא גם בנוגע לכל אלו שנמצאים מסביבו, כי, כאשר הגוי בורח מפני אותו יהודי שהניח תפילין, ניצולים בדרך ממילא כל הנמצאים אתו

294 ד"ה שיזכה — פסחים שם, ריש מיגיעו, מ"מ, הואיל ובמעוהו אלו הי' יכול לקנות חיי נפשו, הרי נותן חיי נפשו לה" ע"ב.

295 אבות פ"א מ"ג. (תניא פל"ז (מח, סע"ב)).

296 ס"ד. 298 ראה כתובות פו, סע"א ואילך. וש"נ.

297 נוסף לכך ש"גם מי שאינו נהנה ע"ז יח, א. וש"נ. 299

במערכה, כך, שכבר אין זה ענין פרטי, אלא ענין כללי, הקשור גם עם הענין ד"לא ימס את לבב אחיו"³⁰⁰.

ולהעיר: יתכן אמנם שבזמן הזה אין דין של מלחמת מצוה, שצריכה להיות ע"י מלך דוקא, אבל, ההגנה על ישראל היא גם מצוה, אם בתור דין של "מלחמת מצוה", או מצד פיקוח נפש, או מצד דין רודף — שכל ענינים אלו אינם קשורים עם מלך דוקא, וחיוכם גם בזמן הזה³⁰¹.
ובכל אופן, כל מה שיכולים לעשות כדי לפעול במהירות יותר בנוגע למצב ההוה, יש לעשות זאת, וכאמור, הסגולה המיוחדת לזה היא — מצות תפילין, אלא שצריכים להיות תפילין בדוקות וכשרות.

מא. המשך השיחה, הביאור בדברי הרמב"ם³⁰² בנוגע למצות מזוזה: "אלו שכותבין מבפנים שמות המלאכים .. הרי הן בכלל מי שאין להם חלק לעולם הבא, שאלו הטפשים, לא די להם שבטלו המצוה (כמ"ש בהלכה שלפנ"ז³⁰³: "הוסיף מבפנים אפילו אות אחת פסולה"), אלא שעשו מצוה גדולה .. כאילו הוא קמיע של הניית עצמן כמו שעלה על לבם הסכל שזהו דבר המהנה בהבלי העולם" — שהאיסור אינו בגלל שיש לו כוונה שלא לשמה (שהרי הרמב"ם פוסק³⁰⁴ ש"הבריאי שקרא פסוקין כו' כדי שתגן כו' הרי זה מותר"), אלא בגלל שמראה בכך שאצלו המזוזה אינה ענין של מצוה כלל (שאו לא הי' מקום להוסיף ב(מצוה ו)בשמירה של הקב"ה), אלא "קמיע של הנאות עצמן .. בהבלי העולם", וזוהי הטפשות³⁰⁵ שחושב שהשמירה אינה מהמצוה, אלא מה"קמיע כו'", ולכן אין לו חלק לעוה"ב, ע"ד "הכופרים בתורה שהן עושין דברי תורה רפואת הגוף³⁰⁶, ואינן אלא רפואת הנפשות"³⁰⁴ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א³⁰⁷, ונדפס בלקו"ש חי"ט ע' 122 ואילך³⁰⁸.

מב. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

בשמירה נוספת*.	300 פ' שופטים כ, ת. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"ז.
306 ומזה גופא מוכח שאילו היו דברי תורה "רפואת הגוף", הי' מותר גם ללחוש על המכה כו'.	301 לשלימות הענין — ראה שיחת ש"פ מסעי שנה זו ס"ט ואילך (לקמן ע' ... ואילך).
307 בשילוב שיחת ש"פ בהעלותך שנה זו, ושיחת י"ב תמוז תשל"ד.	302 הל' מזוזה פ"ה ה"ד.
308 ראה גם אג"ק חכ"ד ע' שנ ואילך.	303 ה"ג.
	304 הל' ע"ז פי"א הי"ב.
	305 נתבאר גם שענין הטפשות הוא בכך שחושב שע"י כתיבת שמות המלאכים יתוסף בשמירה — גם בנוגע ל"הבלי העולם", נוסף על עניני העולם סתם, כמו הבית, שעליהם מועילה שמירת המזוזה, ובמילא אין צורך

(* וע"ד שמצינו בהלכות שבת, שהשומר על צבי השמור בבית, פטור, כיון שלא הועיל בשמירתו, שהרי בלא"כ שמור הוא (ראה רמב"ם הל' שבת פ"י הכ"ג).

ומכל זה מובן גם בנוגע לתפילין — שמותר להניח תפילין בשביל שמירה, ומה גם שמברכים תחילה "אשר קדשנו במצוותיו וצונונו", כך, שזהו לשמה ושלא לשמה, שבאופן כזה "הרי זה צדיק גמור", כנ"ל. ועי"ז מכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות³⁰⁹ — להינצל משליטת ואחיזת האויב, ולהמשיך טוב וחסד בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים, שיקויים היעוד "ונתתי שלום בארץ"³¹⁰, עד "ואולך אתכם קוממיות"³¹¹, לארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו.

* * *

מג. בהמשך להמדובר לעיל אודות ענין התפילין — יש להוסיף גם בנוגע לשייכות דתפילין למתן תורה: לכל לראש — ע"פ מאמר הגמרא³¹¹ "הוקשה כל התורה כולה לתפילין".

ויתירה מזה: איתא במדרש תילים³¹² — כפי שיודעים כולם, כיון שמובא במאמר של בר-מצוה³¹³ — "אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבונו של עולם, רוצין אנו ליגע בתורה יום ולילה, אבל אין לנו פנאי, אמר להם הקב"ה, קיימו מצות תפילין, ומעלה אני עליכם כאילו אתם יגעים בתורה יומם ולילה".

ובפשטות — כיון שע"י הנחת תפילין נעשה "ויראו ממך", אזי יכולים לעסוק בתורה מתוך מנוחה, כך, שישנה שייכות נוספת בין מצות תפילין לחג השבועות.

— כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר כמ"פ³¹⁴ שבמ"ת נפעל ענין הקידושין בין הקב"ה ובנ"י, ולעת"ל יהי' ענין הנישואין, ואז יהיו לבנ"י כל הענינים הטבעיים "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"³¹⁵, באופן שיוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה אמיתית³¹⁶. אבל כדי לפעול זאת, יש צורך בענין מיוחד, כמו מצות תפילין.

*

---

(309) רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.
 (310) בחוקתי כו, ו.
 (311) קידושין לה, א. וש"נ.
 (312) בתחלתו עה"פ (א, ב) "כי אם בתורת".
 (313) ד"ה איתא במדרש תילים (סה"מ תרל"ד ע' נג ואילך. תרנ"ג ע' רעט ואילך. תש"ח ע' 271 ואילך).
 (314) ראה שיחת יום ב' דחה"ש תרצ"ו בסופה (סה"ש תרצ"ו ע' 151). אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' רעז (נעתק ב"היום יום" כח תשרי). וראה גם שיחת יום ב' דחה"ש תשכ"ד ס"ג (תו"מ ח"מ ע' 39). וש"נ.
 (315) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.
 (316) ראה רמב"ם הל' תשובה רפ"ט.

מד. בהמשך להמדובר לעיל אודות המצב בארץ הקודש — הנה בין היהודים הנמצאים שם במצב הנ"ל ישנם גם אלו השייכים לכאן, היינו, שהם באים מאותו מקום שממנו באנו אנו, וממנו בא כ"ק מו"ח אדמו"ר, כך, שהם בבחי' "עניי עירך קודמין"³¹⁷.

ובדאי כבר יצאו י"ח — הם ובניהם ובנותיהם ומשפחותיהם — ע"י הדאגות והעגמת-נפש כו' שהיו עד עתה,

ומכאן ולהבא יקויים מ"ש³¹⁸ "וישבתם לבטח בארצכם", בטוב הנראה והנגלה, ויוכלו להתמסר ללימוד התורה וקיום המצוות בהידור, ובמייוחד — לגדל את בניהם ובנותיהם לתורה לחופה ולמעשים טובים, ועד שבקרוב ממש, בקרוב ממש, בקרוב ממש, יזכו ליעודי הגאולה, ע"י משיח צדקנו, בטוב הנראה והנגלה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון בתור הכנה לניגון אדמו"ר הזקן; ניגון אדמו"ר הזקן בן ד' הבבות, ניגון אדמו"ר מהר"ש, והניגון "אבינו מלכנו".

לאחר ברכת המזון, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]

כיון שחג השבועות הוא זמן מ"ת, יום ה"יאָר־צייט" של דוד המלך ושל הבעש"ט — הרי זה הזמן המתאים להזכיר אודות לימוד שיעורי חת"ת: חומש תהלים תניא, ועי"ז יקויים מ"ש³¹⁹ "ויהי חת"ת אלקים על ההרים וגו'".

[לאחר תפלת ערבית והבדלה, חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכל הנאספים שיחיו מ"כוס של ברכה".

טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "כי בשמחה תצאו".

(319) וישלח לה, ה. וראה שיחת יום ב' דחה"ש תרצ"ו ס"ד (סה"ש תרצ"ו ס"ע 145). וש"נ.

(317) ב"מ עא, א.
(318) בחוקתי כו, ה.

הוספה

ב"ה, ט"ז סיון תשי"ב
ברוקלין.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר משה יצחק שי

שלום וברכה!

בשעתו קיבלתי מכתבו מאי נשא, ונעם לי לקרות בו ע"ד אופן הסיום של הכתה הגדולה שלמד עמהם עניני יהדות. ואולי היי כדאי באופן דיפלומטי, לעוררם אשר כשנוסעים לנאות דשא הנה צריכים לבחור במקום כזה שיש שם אופן דאכילת כשר, ואולי אפשר לעשות זה מצד השני – היינו לשלוח להם רשימה מהמקומות שנמצאים שם בתי אוכל כשרים. וכמדומה שיש רשימה כזו מהיוניאן של ארטאדאקס קאנגרגיישאנס וכיו"ב.

כותב שקשה לו לדבר עם מר ומרת ... ע"ד שאלתי האחרונה, ואינו מבאר טעמו בזה, ולפי"ד, הנה יכול להסביר להם מרז"ל (יבמות ס"ב ע"ב) עה"פ בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידיך, כי אינך יודע איזה יכשר. ואל בינתו אשען שימצא אותיות המתאימות.

בטח יתקבלו מנו פרטים ע"ד הבנקעט השנתי שסידרו, וכדאי היי שישאר אצלו קשר עם מר ... כי אפשר יכול לשמש לצנור שעל ידו יודעו עניני יהדות בחוגים כאלו שאין דרך אחרת אליהם.

תקותי שההכנות להדעיקעמפ מתנהלים, ומהראוי היי למהר שיהיי בהצלחה.

בטח מסר לו אחיו הרב ר' יעקב יהודא שי' את מה שדברתי עמו בחג השבועות. ויה"ר שיקיימום, ובכ"ז יפה שעה אחת קודם, וכשיונחו (עס וועט זיך אפלייגען) הדברים **אצלו בפשטות**, הרי בודאי ימצא אותיות המתאימות שיפעלו פעולתם – בנחת, ובנעימות, ובהקדם האפשרי.

בברכת הצלחה בענינים הכללים והפרטים, לו ולכב"ב שי'.

מ. שניאורסאהן

נדפסה בתשורה (העכט, תשס"א).

מוה"ר משה יצחק: העכט. אגרות נוספות אליו – אגרת 'איייר תשי"ב (נדפסה בקונטרס שי"ל לש"פ אמור ש.ז.), ובהנסמן בהערות שם.
ע"ד שאלתי האחרונה: באגרת הנ"ל (ס"ו).
עה"פ בבקר גו': קהלת יא, ו.
ע"ד הבנקעט השנתי .. שההכנות להדעיקעמפ: ראה אגרת הנ"ל (ס"ג-ד).

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק ארמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770 Email: info@lahak.org

ב"ה.

לקראת יום הבהיר כ"ח סיון - שבעים שנה
י"ל הוצאה חדשה של

התוועדות

תשמ"ב - תשנ"ב (45 ברנים)

המחיר * \$499

הנחה מיוחדת למזדרזים לרכוש את הספרים

מראש חודש סיון עד כ"א סיון

במחיר * של \$450 **

בארה"ב: info@lahak.org באה"ק: 03-960-6018

הספרים יתקבלו בימים שבין כ"ח סיון לג' תמוז

בארצות הברית: במשרדי ועד הנחות בלה"ק

בארץ הקודש: בחנות הספרים קה"ת

(* המחיר לא כולל דמי משלוח.

(** המחיר בארץ-הקודש עד כ"א סיון 1600 ש"ח.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים חיים אליעזר הלוי שיחי

לרגל הכנסו לעול המצוות

טו"ב סיון, ה'תשע"א

ולזכות אָחיו ואחיותיו שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' משה מאניס הלוי בן רחל לאה

וזוגתו מרת נעמי טובה בת מרים

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

הבר